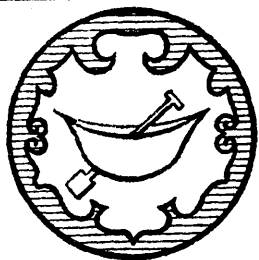

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 1-2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 180...
Miesięcznie . . . 60...

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery
szpalty na stronie) Mk. 10.-Przed tekstem
Mk. 25.- za wiersz (dwie szpalty na
stronie). Drobne 2 marki za wyraz.
Najmniejsze ogłoszenie mk. 20.-

Cena egzemplarza 20 Marek

№ 21. (84.)

Łódź, wtorek, 24 maja 1921 r.

Rok III.

EDWARD GRABOWSKI.

Samobójstwa i zabójstwa w Łodzi w trzyleciu 1918-20.

1) Samobójstwa.

Daty o samobójstwach pochodzą z dwu źródeł: ze statystyki przyczyn zgonów, będącej częścią składową statystyki ruchu naturalnego ludności, oraz ze statystyki Pogotowia Ratunkowego, które prowadzi rejestrację wezwań do wypadków samobójstwa i zamachów samobójczych; ta ostatnia statystyka—obejmująca prócz samobójstw dokonanych jeszcze i zamachy samobójcze — nieudane — dotyczy znacznie większej liczby wypadków; jest jednak mniej szczegółowa.

Wypadków samobójstw względnie zamachów samobójczych było:

	Liczba	
	samobójstw według statystyki przyczyn zgonów	samobójstw i zamach. samobójczych według Pogot. Ratunkowego
w trzyleciu 1918-1920	93	278
w tej liczbie		
w r. 1918	26	72
" 1919	35	103
" 1920	32	103

Z zestawienia powyższego stwierdzamy, że na trzech samobójców zaledwie jeden dopiął celu—odebrania sobie życia, dwóch—dokonało nieudanego zamachu.

W stosunku do miliona mieszkańców wypada przeto samobójstw w Łodzi:

przeciętnie corocznie			
w trzyleciu 1918-20	— 76	przy ludności średniej	405251
w roku 1918	— 75	" "	349500
" 1919	— 80	" "	433472
" 1920	— 74	" "	432881

Dla zestawienia podajemy odpowiedzie stosunki w Warszawie i zagranicą: na milion mieszkańców przypadalo w roku 1916 w Warszawie

samobójstw 90 (ogółem 68 przy średniej liczbie ludności 758252); natomiast zaś przypadało samobójstw przeciętnie corocznie w okresie 1901—05 (według Mayra):

w Szwajcarji	— 232
w Niemczech	— 212
na Węgrzech	— 176
w Austrii	— 173
w Szwecji	— 142
w Belgji	— 124
w Anglii z Walją	— 103
w Holandji	— 64
w Włoszech	— 63
w Szkocji	— 60
w Irlandji	— 38

Z powyższego zestawienia widzimy, jak wielkie są wahania w liczbie samobójstw w poszczególnych krajach: na 7 samobójstw w Szwajcarji zaledwie jedno wypada w Irlandji. Łódź i Warszawa pod względem liczby samobójstw zbliżają się do typu miejscowości o średniej ich liczbie, a przytym w Łodzi w każdym z trzech le rozpatrywanych liczba samobójstw w stosunku do liczby ludności ulega bardzo nieznacznym wahanom.

Pod względem liczby samobójstw pieswszemi okazują się Szwajcarja i Niemcy, a zwłaszcza Saksonja (375 do 312 na milion mieszkańców.)—

Rozwój samobójstw wykazuje bardzo znaczny wzrost ich liczby; liczba ta kurczy się tylko sporadycznie i rzadko. W dzielnicach niemieckich wyższy współczynnik samobójstw stwierdzamy na zachodzie, niż na wschodzie a najwyższy w Saksonji. Dzielnice polskie w dawnych czasach wykazywały stosunkowo mało samobójstw: Poznańskie 70 do 100 na milion, Prusy Zachodnie — 110 do 140. W Paryżu w r. 1914 samobójstw było 606, czyli na milion mieszkańców 204 (ludność Paryża w r. 1914 wynosiła 2921926); w Łodzi przeto w trzyleciu rozpatrywanym było prawie 3 razy mniej samobójstw, niż w przedwojennym Paryżu.

Wyznanie samobójców łódzkich przedstawia się w sposób następujący:

	w trzyleciu 1918-20	1918	1919	1920
chrześcijan	81	23	30	28
żydów	12	3	5	4

Żydzi przeto stanowią zaledwie niecałe 13 proc. ogółu samobójców; ponieważ zaś stanowili w trzyleciu rozpatrywanym 35 do 40 proc. ludności, przeto stwierdzić należy, że samobójstwa wśród żydów są stosunkowo trzy razy rzadsze, niż wśród chrześcijan.

Płeć samobójców przedstawia się, jak poniżej:

	w trzyleciu 1918-20	1918	1919	1920
meżczyzn	58	18	23	17
kobiet	35	8	12	15

W Warszawie w r. 1916 na 68 samobójców było meżczyzn 42, a kobiet 26, czyli na 100 kobiet — 162 meżczyzn. W Łodzi na 100 zmarłych kobiet przypada zmarłych meżczyzn:

	wśród ogółu zmarłych	wśród samobójców
w trzyleciu 1918-20	97	166
w roku 1918	90	225
„ 1919	101	192
„ 1920	99	113

Stwierdzamy, że w dwuleciu 1918-19 na dwóch mężczyzn samobójców przypadała mniej, niż jedna samobójczyni; natomiast w r. 1920 liczba samobójców bardzo nieznacznie przenosi liczbę samobójczyń (118 na 100).

Płeć samobójców poszczególnych wyznań przedstawia się, jak następuje:

	wśród chrześcijan		wśród żydów	
	mężcz.	kob.	mężcz.	kobiet
1918--20	51	30	7	5
1918	21	9	2	3
1919	16	7	2	1
1920	14	14	3	1

Wśród żydów różnice w samobójstwach obu płci są mniejsze, niż wśród chrześcijan; zresztą nieznaczne pole obserwacji wśród żydów (12 samobójstw w ciągu trzylecia) utrudnia tu możliwość czynienia uogólnień:

Wiek samobójców przedstawia się, jak następuje:

Wiek	Trzylecie 1918-20	1918	1919	1920	w trzyleciu 1918-20	
					przypada na 100 samobójców na wiek:	
wszelki	93	26	35	32	100.0	
Poniżej lat 15	—	—	—	—	—	
lat 15—20	8	1	2	5	8.6	
20—30	20	3	8	9	21.5	
30—40	25	5	11	9	27.0	
40—50	14	6	6	2	15.1	
50—60	11	4	4	3	11.8	
60—70	12	4	4	4	12.9	
Nad 70	2	2	—	—	2.1	
Wiek nieznan	1	1	—	—	1.0	

Stwierdzamy, że najwięcej samobójców przypada na wiek dojrzały od 30 do 40 lat; prawie połowa przypada na wiek od 20 do 40 lat. Samobójstwa młodzieńców od 15 do 20 lat i ludzi starszych w wieku od 40 do 50 lat zdarzają się mniej więcej równie często; po 50-tym roku życia samobójstwa stają się rzadszemi, a w późnej starości zdarzają się bardzo rzadko.

Dla każdej płci oddzielnie stosunki te przedstawiają się w trzyleciu rozpatrywanym w sposób następujący:

Wiek	Mężczyźni				Kobiety				Na sto	
	1918-20	1918	1919	1920	1918-20	1918	1919	1920	mężcz. przyp. na wiek w tr. 1918-20	kobiet
wszelki	58	18	28	17	35	8	12	15	100.0	100.0
Lat 15—20	3	—	1	2	5	1	1	3	5.2	14.8
20—30	8	1	5	2	12	2	3	7	13.8	34.3
30—40	16	3	7	6	9	2	4	3	27.6	25.7
40—50	10	5	4	1	4	1	2	1	17.1	11.5
50—60	8	4	2	2	5	—	2	1	13.8	8.6
60—70	11	3	4	4	1	1	—	—	19.1	2.8
Nad 70	2	2	—	—	—	—	—	—	3.4	—
Nieznan	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2.8

Zestawienie ostatnie podaje wysoce charakterystyczne różnice pomiędzy wiekiem samobójczym u kobiet i mężczyzn: młode dziewczęta poniżej lat 20 stanowią przeszło 14 proc. ogółu samobójczyń, gdy młodzieńcy w tym samym wieku — zaledwie 5.2%. Młode kobiety poniżej lat 30 stanowią blisko połowę ogółu samobójczyń, gdy wśród mężczyzn samo-

bójkcy poniżej lat 30 stanowią zaledwie 19 proc. Za to po 30-tym roku życia odsetek samobójstw wśród mężczyzn jest wyższy, niż wśród kobiet; różnica z wiekiem wzrasta; w wieku późnym — ponad 60 lat samobójczy nie zdarzają się bardzo rzadko (2,8⁰/₀ ogółu samobójczyń), zaś samobójcy stanowią prawie czwartą część ogółu (22,5⁰/₀).

Według poszczególnych miesięcy liczba samobójstw na zasadzie dat ruchu naturalnego ludności oraz liczba zamachów samobójczych i samobójstw według dat Pogotowa Ratunkowego przedstawia się w sposób następujący:

Miesiąc	Trzylecie 1918-20		1918		1919		1920	
	Samobójstw	Samobójstw i zamachów samobójczych	Samobójstw	Samobójstw i zamachów samob.	Samobójstw	Samobójstw i zamachów samob.	Samobójstw	Samobójstw i zamachów samob.
Wszystkie	98	278	26	72	35	103	52	103
Styczeń	5	17	5	2	1	8	1	7
Luty	12	26	5	6	1	9	6	11
Marzec	4	26	—	6	3	11	1	9
Kwiecień	8	29	2	7	2	10	4	12
Maj	12	24	1	0	5	13	8	5
Czerwiec	10	22	2	4	5	8	3	10
Lipiec	7	22	2	7	4	9	1	6
Sierpień	10	25	2	6	7	9	1	10
Wrzesień	8	24	5	8	2	6	1	10
Październik	5	30	1	10	2	10	2	10
Listopad	6	16	2	5	2	4	2	7
Grudzień	6	17	1	5	3	6	2	6

Na 12000 samobójstw względnie zamachów samobójczych i samobójstw wypada w trzyleciu 1918—1920 przeto na poszczególne miesiące:

Miesiące	Na 12000		Na 12000		
	Samobójstw	Samobójstw i zamachów samobójczych	Samobójstw	Samobójstw i zamachów samobójczych	
Wszystkie	12000	12000	Czerwiec	1290,3	949,0
Styczeń	645,9	735,3	Lipiec	903,1	949,6
Luty	1548,4	1122,3	Sierpień	1290,3	1079,2
Marzec	516,1	1122,3	Wrzesień	1032,3	1036,0
Kwiecień	1032,3	1251,3	Październik	645,2	1294,0
Maj	1548,4	1036,0	Listopad	774,2	690,7
			Grudzień	774,2	733,5

Wyszczególnienie ostatnie wykazuje mniejszą liczbę samobójstw późną jesienią i wczesną zimą (listopad, grudzień, styczeń), niż w innych miesiącach. Poza tym daty dla samobójstw dają inne wyniki od dat dla zamachów wraz z samobójstwami; okoliczność ta uniemożliwia snucie odpowiednich wniosków.

Stan cywilny samobójców przedstawia się w sposób następujący:

Stan wolny	Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	procent	liczba	procent
„ małżeński	14	(29,8 ⁰ / ₀)	17	(50 ⁰ / ₀)
„ wdowi	25	(53,2 ⁰ / ₀)	14	(41,2 ⁰ / ₀)
„ rozwiedziony	6	(12,8 ⁰ / ₀)	3	(8,8 ⁰ / ₀)
„ nieznanymi	2	(4,2 ⁰ / ₀)	—	—
	<u>11</u>		<u>1</u>	
	58		35	

Stwierdzamy, że wśród kobiet panny stanowią połowę samobójczyń, gdy wśród mężczyzn kawalerowie — niecałe 30 proc.; natomiast wśród mężczyzn żonaci częściej od kawalerów odbierają sobie życie.

Wstąpienie w związek małżeński jakoby zwiększało dla mężczyzn prawdopodobieństwo samobójstwa, a zmniejszało je dla kobiet.

Zawód wszystkich 95 samobójców z trzylecia 1918/20 przedstawia się, jak następuje:

Zawód nieznan w 34 wypadkach; z tej liczby 22 mężczyzn, 12 kobiet; pozostali 59 samobójców (36 mężczyzn i 23 kobiety) należeli do następujących zawodów: robotników: 12 (8 mężczyzn, 4 kobiety), służących 6 (kobiet), tkaczy 5, kupców 2, bezrobotnych 3 (1 mężczyzna, 2 kobiety), majstrów 2, urzędników 2 (mężczyzna i kobieta); a nadto po jednym: rolniku, tragarzu, stróżu nocnym, buchalterze, prokurencie bankowym, kamieniczniku, ślusarzu, murarzu, szewcu, kowalu, żołnierzu, maszyniście, elektromonterze, kolejarzu, ogrodniku, podkomisarzu policji, pułkowniku, nauczycielu, sklepowej, akuszerce, żonie stróża, gisera, rzeźnika, cukiernika, tkacza, konduktora, oraz jednej „przy inężu.“

Zestawiając to wyszczególnienie stwierdzamy:

Zawód 89 samobójców przedstawia się, jak poniżej:

Proletariat fabryczny i robotniczy	— 40,	w tym	22 mężczyzn,	18	kobiet;
inteligencja zarobkująca	— 10	" "	7	"	3
kapitałiści	— 4	" "	3	"	1
wojskowi i policja	— 3	" "	3	"	—
rolnik, ogrodnik	— 2	" "	2	—	—

Sposób odebrania sobie życia jest znany w 89 wypadkach z ogółu rozpatrywanych 95 dokonanych samobójstw w trzyleciu 1918—20.

Mianowicie odebrało sobie życie przez:

	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Rz. katol.	Ewang.	Żyd.
razem	89	54	35	55	22	12
powieszenie	40	35	5	25	13	4
otrucie	35	6	29	22	6	7
broń palną	9	9	—	5	3	1
nóż	2	2	—	2	—	—
utopienie się	2	2	—	2	—	—
skok z okna.	1	—	1	1	—	—

Stwierdzamy przeto wielką różnicę w sposobie odbierania sobie życia kobiet i mężczyzn; blisko 83 proc. kobiet odbiera sobie życie przez otrucie, gdy wśród mężczyzn trujący się stanowią zaledwie przeszło 11% ogółu samobójców; za to blisko 65 proc. mężczyzn samobójców wiesza się. Na oba te główne sposoby odbierania sobie życia przypada przeszło 84 proc. ogólnej liczby samobójstw.

Przy analizie samobójców według wyznań stwierdzamy znacznie wyższy odsetek ewangelików nad innymi wyznaniami. Ludność ewangelicka Łodzi wynosi ok. 53 tysięcy; z tej liczby w trzyleciu samobójstw było 22; czyli przeszło po 7 rocznie; w stosunku do miliona ludności otrzymujemy przeto współczynnik 132, gdy współczynnik samobójców dla całej ludności Łodzi wynosi, jak wspominaliśmy, 7 ok. 80 na milion; natomiast samobójstwa wśród Żydów są rzadsze; współczynnik odpowiedni wynosi na milion ludności tylko 25.

2. Zabójstwa w Łodzi w trzyleciu 1918—1920.

Zabójstw w Łodzi popełniono:

w r. 1918 — 32

" „ 1919 — 22

" „ 1920 — 3

Razem 57

Płeć i wyznanie zabitych przedstawia się, jak następuje:

Wyznanie	Obie płci	Mężczyzn	Kobiet
wszelkie	57	43	14
chrześc.	48	37	11
żydów	9	6	3

Żydzi stanowią, jak wiadomo ok. 35 proc. ludności miasta; stwierdzamy przeto, że rzadziej zdarzały się zabójstwa żydów (16 proc. ogółu zabójstw), niż chrześcijan. Jedna zabita kobieta przypada na trzech przeszło zabitych mężczyzn.

Wiek zabitych w ciągu trzylecia 57 osób przedstawia się, jak następuje:

Wiek zabitych	Ogółem	mężczyzn	kobiet
Ogółem	57	43	14
Poniżej 1 r.	4	2	2
1—10 lat	—	—	—
10—15 „	1	1	—
15—20 „	3	3	—
20—30 „	29	22	7
30—40 „	18	11	2
40—50 „	3	2	1
50—60 „	3	1	2
Nad 60	—	—	—
Wiek niez.	1	1	—

Stwierdzamy, że blisko 52 proc. zabijanych znajduje się w młodym wieku lat 20—30 a okragło $\frac{3}{4}$ (75 proc.) w wieku od 20 do 40 lat. Po za tym krytycznym dwudziestoleciem młodości prawdopodobieństwo zabójstwa jest bardzo nieznaczne, zwłaszcza jeśli odliczyć zabójstwa niemowląt noworodków, często dokonywane przez nieślubne matki i nie notowane przez statystykę; zabójstwa niemowląt stanowią najbardziej rozpowszechniony rodzaj zabójstw; po za tym najkrytyczniejszym wiekiem życia na człowieka jeszcze niebezpieczeństwo śmierci z zabójstwa we wzmiankowanym dwudziestoleciu od 20 do 40 lat.

Według poszczególnych miesięcy ogólna liczba 57 dokonanych w trzyleciu rozpatrywanych zabójstw rozkłada się w sposób następujący:

Na 12000 zabójstw przypadłoby na miesiąc		Na 12000 zabójstw przypadłoby na miesiąc	
Miesiące		Miesiące	
Wszystkie	57 12000	Lipiec	5 1.053
Styczeń	2 421	Sierpień	5 1.053
Luty	4 842	Wrzesień	2 421
Marzec	4 842	Październik	8 1.684
Kwiecień	4 842	Listopad	7 1.475
Maj	5 1.053	Grudzień	9 1.895
Czerwiec	2 421		

Z powyższego wnioskować należałoby, że liczba zabójstw jest najwyższa jesienią; dla innych pór roku nie daje się zauważyć prawidłowości.

Z 57-ju zabitych w trzyleciu 1918—20 zawód znany jest w 43 wypadkach; mianowicie było: robotników 9, policjantów 7, „przy mężu” — 5, kupców i noworodków po 4, bandytów, rolników i ślusarzy po 2, oraz po jednym dozorczy w rzeźni, tkaczu, konduktorze, wojskowym, służącej, stolarzu, rezerwistce, szwaczce.

Zestawiając to wyszczególnienie otrzymamy z pośród 43 zabitych:

robotników i proletariatu wogóle	— 18;
policji i wojska	8;
przy mężu	5;
kupców	4;
noworodków	4;
rolników	2;
bandytów	2.

Stan cywilny zabitych znany jest w 49 wypadkach; było:

	Otu płci	mężczyzn	kobiet
ogółem	49	36	13
w tej liczbie			
stan wolny	25	21	4
„ małżeński	23	15	8
„ wdowi	1	—	1

Kobiet zamężnych zamordowano dwa razy więcej, niż panien; tymczasem wśród zamordowanych mężczyzn przeważali kawalerowie.

Z 57 zabójstw dokonanych wiadomo o sposobie ich dokonania w 55 wypadkach; mianowicie zabito:

	ogółem	mężczyzn	kobiet
bronią palną	47	37	10
przez zaduszenie	4	3	1
„ utopienie	1	—	1
„ pobicie	1	1	—
bagnetem	1	1	—
nożem	1	—	1

Z pośród 47 zabitych bronią palną odnotowano trzech rozstrzelanych.

Dział sprawozdawczy.

Z obrad magistratu.

Uchwała № 495.

Na wniosek Prezydium Magistratu uchwalono z dniem 15 maja 1921 r. podział poborów służbowych pracowników miejskich wszelkich kategorii na pensję zasadniczą $\frac{2}{3}$ oraz dodatek drożyzniowy $\frac{1}{3}$, i w związku z tem obliczać wynagrodzenie za pracę w godzinach nadetatowych, dopuszczalne w razach wyjątkowych, przewidzianych uchwa-

łą Magistratu № 1200 z dnia 8 sierpnia 1920 r., w ten sposób, by za pierwsze 2 nadgodziny otrzymał pracownik o 50% więcej, niż za 2 zwykle godziny pracy, zaś za każdą nadgodzinę następną o 100% więcej, niż za zwykłą.

Uchwała № 496.

Przychylając się do żądań, wystawianych przez Związki Zawodowe Pracowników Miejskich, postanowiono przyznać z dniem 15 maja 1921 r. robotnikom i pracownikom nieetatowym Zarządu Miejskiego prawo korzystania narówni z urzędnikami

etatowymi z dorocznych 4-ro tygodniowych urlopów płatnych, z tym jednak zastrzeżeniem że 1) obowiązować będzie zasada zastępswa, t. j., że na miejsce osób urlopowanych nie będą przyjmowani płatni zastępcy czyli liczba pracowników nie będzie się powiększać, i że 2) urlopowanemu przez Magistrat pracowników miejskiemu nie wolno w czasie korzystania z płatnego urlopu dorocznego zarobkować gdzieindziej, pod groźbą zażądania zwrotu wypłaconych mu za ten czas poborów i zwolnienia z pracy.—

Uchwała № 531.

Po przyjęciu do wiadomości pisma Wydziału Plantacyj Miejskich № 602/21 IX z dnia 10. maja 1921 r., uchwalono, ze względu na to: 1) że park miejski im. Ks. Józefa Poniatowskiego przy ulicy Pańskiej jest jeszcze bardzo młody, 2) że brak hydrantów uniemożliwia częste polewanie wodą aleji parkowych, wskutek czego publiczność narażona jest na wetłanianie tumanów kurzu, podnoszonego przez jeżdżących konno, i 3) że aleje dla jezdnych nie są dostatecznie odgródzone od aleji dla pieszych, co powoduje liczne wypadki przejechania końmi spacerujących, — zabronić z dniem 20. maja 1921 r. jeżdżenia konno i powozami w wyżej wymienionym parku.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół

26 (Illsesji) posiedzenia Rady Miejskiej

Łódź, dnia 18 maja 1921 r.

Komplet radnych: 71. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 46. Obecnych członków Magistratu 8.

Posiedzenie otworzyło o godz. 8 min. 25 wie czór zastępca przewodniczącego Rady Miejskiej,

r. J. Rozenblatt, w obecności quorum Rady (54 członków) zaprosiwszy do stołu p ezydjalnego rr. sekretarzy: W. Adamskiego i A. Utę, oraz sekretarza Prezydum, p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Bińkowskiej, Danielewicza, Fichny, Helmana, Jarbluma, Kalfankego, Kałużyńskiego, Kenigsberga, Kopcińskiego, Kotkowskiego, Koźmińskiego, Lubońskiego, Łęckiego, Pudlarza, Unieszowskiego, Wasilewskiego, Waszkiewicza, Węgierskiego i Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

2. Odezwę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 kwietnia 1921 r., treści następującej:

„Art. 34 dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. r. 1919 № 13 poz. 140) stanowi, że na posiedzeniach Rady Miejskiej wszyscy wstrzymujący się od głosowania uważani są za głosujących za wnioskiem.

Ponieważ uchwalone przez Radę Miejską w Łodzi przepisy, że za wstrzymujących się od głosowania mają być uważani tylko członkowie Rady Miejskiej, którzy oświadczą to przez podniesienie ręki, mogą spowodować fakt, że nie zostaną zupełnie doliczone do głosów za wnioskiem głosy tych członków Rady Miejskiej, którzy faktycznie wstrzymali się od głosowania, lecz tego przez podniesienie ręki nie oświadczyli i w tym wypadku nastąpi pogwałcenie obowiązujących przepisów cytowanego art. 34, Ministerstwo poleca Panu Wojewodzie ogłosić uchwalone przez Radę Miejską w Łodzi przepisy o ustaleniu osób, które wstrzymały się od głosowania, na podstawie art. 68 powołanego dekretu za nieważne.

Wybrano:

Do Komitetu Tanich Kuchen (na miejsce r. W. Adamskiego): r. Stanisław Wnukowski (przez aklamację).

Uchwalono:

A. W sprawach objętych porządkiem dziennym:

1. W sprawie rozciągnięcia uchwały Rady Miejskiej z dnia 11 maja o jednorazowym nażwy-

czajnym dodatku drożyznianym dla pracowników miejskich również i na nauczycielstwo szkół powszechnych wzgl. podwyższenia dobrowolnego podatku ekonomicznego dla tegoż nauczycielstwa:

1) Następujący wniosek r. r. Braudego i Macińskiej:

Rada Miejska postanawia:

a) rozciągnąć uchwałę R. M. z dnia 11 maja r. b. o jednorazowym nadzwyczajnym dodatku drożyznianym dla pracowników miejskich również i na nauczycielstwo szkół powszechnych miejskich,

b) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

2) Następujący wniosek r. Drabarka:

Rada Miejska wzywa Magistrat do zwrócenia się do Rządu o subsydjum dla podniesienia dobrowolnego dodatku ekonomicznego dla nauczycielstwa szkół powszechnych do wysokości mk. 6.000.— miesięcznie opierając się przytym na oświadczeniu delegata Min. Wyzn. Ref. i Oświecenia Publicznego.

(Uchwałę powzięto jednomyślnie).

II. W sprawie rozciągnięcia uchwały R. M. z dnia 11 maja r. b. o jednorazowym nadzwyczajnym dodatku drożyznianym dla pracowników miejskich również i na członków Magistratu:

Następujący wniosek r. Remiszewskiego:

Rada Miejska postanawia:

1) uchwałę swoją z dnia 11 maja r. b. o jednorazowym nadzwyczajnym dodatku drożyznianym dla pracowników miejskich rozciągnąć również i na członków Magistratu,

2) wszelkie i w jakiegokolwiek bądź formie przyznawane zmiany uposażenia pracowników miejskich w przyszłości automatycznie obejmują i członków Magistratu,

3) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

(Uchwałę powzięto jednomyślnie).

W czasie obrad nad sprawą powyższą r. r. Chwałbiński i Pogonow-

ski za niewłaściwe wyrażenie się przywołani zostają przez przewodniczącego do porządku.

B. Poza porządkiem dziennym, za uznaniem nagłości:

I. W sprawie pomocy dla powstańców Górnego Śląska:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 537 z dnia 17 maja 1921 r., postanawia:

1) sprzedać Komitetowi Plebiscytowemu Okręgu Łódzkiego dla Górnego Śląska w miejscu na potrzeby powstańców górnośląskich z zapasów, posiadanych przez Wydział Zaprojektowania Miasta, 33 wagony żywności na ogólną sumę mk. 21.000.000.

2) zaofiarować wymienionemu Komitetowi sumę mk. 1.000.000.—, uważając ją jako jednorazowe subsydjum dla walczących górnoślązaków,

3) w związku z powyższem wnieść do Zamierzeń Skarbowych Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1921 w wydatkach dz. I, tyt. VII. pozycję nową № 2 „Pomoc dla powstańców Górnego Śląska“ — mk. 1.000.000.—,

4) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

W sprawie powyższej zgłasza:

a) frakcja P. P. S. następującą deklarację:

„Zważywszy, że jednym z najważniejszych czynników pokoju wszechświatowego jest urzeczywistnienie w całej pełni zasady samookreślenia narodów i usunięcie panowania jednego narodu nad drugim, że plebiscyt, przeprowadzony pod terorem bojówek pruskich, nacisku wrogiej administracji i najazdu emigrantów niemieckich, wykazał jednak potęgę i siłę ludności polskiej na Górnym Śląsku i zdecydował o losie tych ziem, że haniebnie stanowisko oszustów dyplomatycznych—ententy sprowokowało proletarjat górnośląski do obrony zagrożonych praw, że cała polityka i dyplomacja burżuazyj-

nych rządów Anglii, Włoch i Francji jest unicestwieniem traktatu wersalskiego, który jest zmieniany na życzenie paskarzy wojennych i giełd Paryża, Londynu i Rzymu, że wszechświatowa tajna dyplomacja jest przyczyną zbrodni nad ludami i eksploataowaniem ich dla zgrai międzynarodowych pijawek kapitalistycznych,—oświadczamy, że solidaryzujemy się z proletariatem Górnośląskim i przyrzekamy mu pomoc w walce o wyzwolenie społeczne i narodowe.

Walka proletariatu górnośląskiego o wyzwolenie narodowe jest jednocześnie jednym z pierwszych etapów walki o socjalizm.

Walka o wyzwolenie Górnego Śląska jest jednocześnie walką z hegemonją burżuazyjnego rządu Anglii, który, wbrew opinii całego świata, uprawia politykę rabusiów najezdniczych w stosunku do bohaterkiej Irlandji i Indji.

Polityka wynarodawiania ludów słowiańskich przez burżuazję włoską, polityka kolonja na Francji i barbarzyństwa, popełnione nad murzynami przez Stany Zjednoczone, są nawiązaniem nici tradycji do gwałtów nad robotnikami polskimi na Górnym Śląsku.

Tylko upadek rządów burżuazyjnych i urzeczywistnienie międzynarodowego braterstwa ludów w ustroju socjalistycznym położą kres haniebnej polityce rodzimej i obcej burżuazji.“

b) r. Lichtenstein w imieniu frakcji „Bundu“: daje następujące oświadczenie:

„Bieg wypadków potwierdza słuszność naszego stanowiska, któreśmy już wyłuszczyli niedawno w tej sprawie. Mówiliśmy mianowicie, że uważamy, że póki istnieć będzie obecny ustrój, to nie może być mowy o żadnej sprawiedliwości, czy względem pojedynczego człowieka, czy względem narodowości; powie-

dzieliśmy, że żaden plebiscyt, żadna agitacja szowinistyczna, kręcąca się dokoła plebiscytu, rezultatu nie przyniesie; że jedynym rezultatem jest wzmożenie się szowinizmu wśród mas ludowych, a to jest woda na młyn panującym klasom we wszystkich społeczeństwach.

I otóż widzimy, że tak się okazało i w dalszym ciągu; akcja około Górnego Śląska jest tylko środkiem potężnym dla rozpalenia namiętności szowinistycznych wśród szerokich mas ludowych. I otóż, proszę panów, stojąc na stanowisku, że tylko obywatela niezwiązani żadnymi interesami materialnymi pod tym względem, którym interesy klasowe nie dyktują pewnej jednolitości narodowej, uważamy, że tylko klasa robotnicza potrafi rozwiązać tę kwestję kulturalno-narodowościową; tylko robotnik polski z robotnikiem niemieckim jest powołany do tego, aby rozwiązać i tę sprawę palącą. Widząc w dalszym ciągu tej akcji dalszy krok w stronę rozpalania namiętności, szowinistycznych, widząc w dzisiejszym wniosku, który pozornie ma cele filantropijne, ale w gruncie jest militarystycznym,—oświadczamy, że udziału w głosowaniu nad tym wnioskiem brać nie będziemy.“

I. W sprawie wniosku r. Kerona i tow. o utworzenie w Łodzi Kuratorium Naukowego:

Zgodnie z wnioskiem r. Drabarka przekazać sprawę Magistratowi dla zajęcia stanowiska na posiedzeniu Rady w tygodniu przyszłym.

III. W sprawie podwyższenia taryfy tramwajowej:

Uchwał żadnych nie powzięto
Z powodu braku quorum przewodniczący o godz. 10 min. 30 wiecz. zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) Dr. J. Rosenblatt.
Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Obwieszczenie i okólniki.

OBWIESZCZENIE.

Reskryptem z dnia 18 kwietnia r. b. № SM. 78 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej m. Łodzi z dnia 25 sierpnia 1920 w sprawie uzupełnienia § 1 punktu 2 statutu o miejskim podatku od dochodu w m. Łodzi:

Uzupełnić ustawę o miejskim podatku od dochodu przez dodanie w punkcie 2 § 1-go po słowach: „podatek przemysłowy (podatek za patent)“ słów „oraz wszelkie inne przedsiębiorstwa zarobkowe“.

Łódź, dnia 18 maja 1921.

Magistrat m. Łodzi
Przezydent

Sprawy kulturalno i oświatow.

Odczyt dr. Kopcińskiego w Radomiu.

Dnia 8-go o godz. 10-ej rano odbył się odczyt publiczny w sali „Corso“.

Prelegent dr. Kopciński dał historyczny rzut, jak w poszczególnych państwach powstało prawo obowiązku szkolnego i bezpłatności nauczania powszechnego, wyjaśnił motywy, które w tym kierunku działały, a więc: religijne, polityczne, militarystyczne, ideowe i ekonomiczne; podkreślił, że zawsze, kiedy wzmagał się nastrój postępowy i rewolucyjny, zjawiały się reformy szkolne, kiedy zaś góra brała reakcja, — rozwój oświaty zatrzymywał się. Wreszcie prelegent ujął obecny moment w Polsce, jako wielce nadający się do posunięcia sprawy oświaty naprzód.

Pomimo święta 3 Maja i przyjazdu marszałka Trąpczyńskiego odczyt zgromadził licznych słuchaczy, którzy z dużym zainteresowaniem wysłuchali słów prelegenta.

Dnia 9-go rano dr. Kopciński odbył konferencję z ławnikiem wydzia-

łu Kultury i Oświaty Magistratu m. Radomia w sprawie wprowadzenia przymusu szkolnego od przyszłego roku szkolnego w Radomiu.

Tegoż dnia o godz. 6-ej wieczór w sali Rady Miejskiej odbyło się zebranie członków Rady Miejskiej, Rady Szkolnej Okręgowej i nauczycielstwa, na którym dr. Kopciński dał obraz zebrany, w jaki sposób Łódź wprowadziła obowiązek szkolny, wydatniając te momenty, z których Radom powinien skorzystać przy przeprowadzeniu tej sprawy u siebie: prelegent poruszył również sprawę rozszerzenia kompetencji samorządu w dziedzinie szkolnictwa miejskiego. Sala była szczelnie wypełniona. Po referacie wywiązała się żywa, niemiłkająca dyskusja, która została przerwana z powodu udania się prelegenta na następny odczyt.

Tym odczytem był odczyt w związku garbarzy, gdzie salę wypełnili robotnicy z wszystkich związków zawodowych klasowych. Tematem odczytu było „Czem jest oświata dla proletariatu.“ Odczyt i dyskusja trwały do godz. 11 i pół w nocy.

Kronika miejska.

— **Pomoc dla Górnego Śląska.** Magistrat postanowił wystąpić do R. M. z wnioskiem o wyasygnowanie jednego miliona marek na żywność dla powstańców górno-śląskich.

— **Konkurs na budowę pomnika.** Magistrat postanowił ogłosić konkurs na budowę pomnika na grobie bojowników wolności podległych podczas rewolucji w walce z caratem.

— **O letnisko dla pracowników miejskich.** W kołach urzędników miejskich powstał projekt wystąpienia do magistratu z wnioskiem o nabycie w okolicach Łodzi pensjonatu-letniska przeznaczonego dla chorych pracowników miejskich korzystających z urlopów.

Magistrat w specjalnym memorjale do władz w sprawie wykonania

reformy rolnej zastrzegł sobie prawo do nabycia niektórych majątków ziemskich w okolicy Łodzi. Od zrealizowania postulatów wskazanych w memorjale zależy będzie między innymi los projektu pracowników miejskich.

— Zjazd statystyków miejskich.

W związku z uchwałą Magistratu w sprawie zainicjowania przez Związek Miast konferencji statystyków miejskich Główny Urząd Statystyczny zwołuje na dzień 23 maja r. b. w Warszawie zjazd statystyków miejskich.

Program zjazdu obejmuje następujące referaty: 1) zagajenie zjazdu z wytknięciem głównych zadań statystyki miejskiej i jej stosunków do statystyki państwowej. 2) Organizacja i zakres działania miejskich organów statystycznych — dr. F. Zwejg; 3) statystyka ruchu ludności — dr. B. Bornsztajn. 4) statystyka cen i pracy — Lipiński; statystyka cen i ruchu ludności — Limowski. 5) statystyka finansów miejskich oraz statystyka pożarów — I. Piekalkiewicz. 6) statystyka oświatowa — Krautler. 7) przeprowadzenie spisu jednodniowego po miastach — Dr. H. Grosman. 8) Referaty zgłoszone przez przedstawicieli wydziałów statystycznych miejskich oraz innych członków zjazdu.

Zjazd potrwa przypuszczalnie dwa dni i wyłoni komisję której zadaniem będzie urzeczywistnienie przyjętych przez zjazd postulatów.

Na posiedzeniu delegacji statycznej magistratu wydelegowano na zjazd Pp. Miecz. Hertza oraz kierownika wydz. statyst. Dr. Edw. Grabowskiego.

— **Zatarg.** Przedstawiciele wydziału budowlanego, plantacji, oddz. brukarskiego i innych zwrócili się do prezydium magistratu z oświadczeniem, że wobec nietaktownego zachowania się funkcjonarjusza Polsk. Związku Zawod. p. Misiaka uchylają się od wszelkich pertraktacji z wymienionym funkcjonarjuszem. W

związku z powyższem okręgowa kom. pols. związków zawodowych oświadczyła w piśmie do prezydium magistratu, iż za osobiste przewinienia funkcjonarjusza nie może ponosić szkody ogół zorganizowanych robotników i z tej racji postępowanie kierowników wydziałów uważa za wysoce niewłaściwe.

— **Połączenie związków.** W najbliższym czasie nastąpi połączenie związku urzędników miejskich, związku robotników miejskich i innych w jeden związek zawodowy pracowników miejskich.

— **Zakup kostki granitowej.** Magistrat nabył w kamieniołomach małopolskich za kilka milionów marek kostki granitowej przeznaczonej na przebrukowanie szeregu ulic.

— **Osobiste.** P. ławnik Klimaszewski od 15 maja udał się na urlop miesięczny. Zastępuje go p. inż. Szenfeld.

Pan wice—prezydent Wojewódzki udaje się w przyszłym tygodniu na urlop miesięczny.

— **Przeciw panoszącemu się żebractwu.** Wobec istnienia miejskiego przytułku dla starców magistrat postanowił wystąpić do władz o zakaz zawodowego uprawiania żebractwa na ulicach miasta.

— **Ze szpitalnictwa.** W związku z likwidacją szpitali prywatnych magistrat poczynił starania w celu uzyskania pomieszczeń dla leczenia własnych chorych.

— **O ułatwieniu komunikacyjnym.** Magistrat zwrócił się do władz kolejowych z memorjałem w sprawie ułatwień komunikacyjnych na liniach Łódź Koluszkki i Łódź Łowicz i Łódź Sieradz, motywując swoje stanowisko panującym w Łodzi głodem mieszkaniowym. Ilość brakujących mieszkań sięga 40 tysięcy. Nadmienić należy, że liczba wzrasta wraz z powrotem emigrantów. Wobec zasto-

ju budowlanego jednym środkiem mogącym się przyczynić do złagodzenia głodu mieszkaniowego w naszym mieście, jest tania i dogodna komunikacja do okolic podmiejskich umożliwiająca ludności osiedlanie się poza obrębem miasta.

Magistrat kładzie specjalny nacisk, aby ewentualnie ułatwienia komunikacyjne w postaci zwiększonej ilości wagonów odpowiadały rozkładowi godzin pracy w miejscowych zakładach przemysłowo-handlowych.

— **Żądania pracowników w szpitalach prywatnych.** Pracownicy szpitali prywatnych zażądali wypłaty jednorazowego dodatku w wysokości odpowiadającej wypłaconemu przez magistrat pracownikom miejskim. W sprawie powyższej W. Z. P. zwołuje konferencję przedstawicieli zainteresowanych zarządów szpitalnych.

— **Wykonanie posągu w parku Staszycza.** Wykonanie w kamieniu sztylowieckim posągu w parku Staszycza, wyobrażającego robotnika, powierzono przez magistrat artyście rzeźbiarzowi p. Czaplinskiemu uległo zwłoczce z powodu choroby artysty.

— **Z oddziału zabudowy.** Kierownikiem oddziału zabudowy m. Łodzi mianowany został p. inż. Lisowski.

— **Konkurs na budowę domu robotniczego.** Magistrat postanowił rozpisać konkurs na plan budowy domu robotniczego na placu Dąbrowskiego. Ustaleniem warunków konkursu zajmie się wydz. budownictwa. Dom robotniczy ma być ośrodkiem społeczno-kulturalnym klasy robotniczej naszego miasta.

— **Przyjęcie żądań pracowników miejskich.** Magistrat zaakceptował następujące żądania związków zawodowych reprezentujących pracowników miejskich: 1) przyznanie robotnikom miejskim urlopu miesięcznego zamiast dwutygodniowego. 2) obliczanie godzin nadetatowych w za-

leżności od pensji zasadniczej. 3) zastosowanie do robotników warunków korzystania z kasy chorych obowiązujących dla urzędników. 4) rozciągnięcia na rodziny pracowników pomocy lekarskiej. 5) zastosowanie 8 godz. dnia pracy w szpitalach miejskich. 6) zorganizowanie kasy przeczności dla urzędników i robotników miejskich. Prócz tego jest w projekcie wprowadzenie kasy emerytalnej i stabilizacja urzędników, co nastąpi po zlikwidowaniu wydziałów aprowizacyjnych, jak Komitet Rozdziału chleba i mąki.

— **Wycieczki dla młodzieży szkolnej.** Z inicjatywy wydz. oświaty i kultury przy magistracie m. Łodzi postanowiono w okresie ferii letnich zorganizować szereg wycieczek krajoznawczych dla młodzieży szkolnej i słuchaczy kursów doszkolających.

— **O zniesienie opłat w szkołach.** Wydział oświaty i kultury zgodnie z paragrafem Konstytucji o bezpłatnym nauczaniu wystąpił z wnioskiem o zniesienie od nowego roku szkolnego opłaty w szkołach powszechnych.

— **Reorganizacja aprowizacji miejskiej.** W związku z wprowadzeniem przez rząd wojnego handlu, Magistrat, jak zapowiadaliśmy, postanowił przystąpić do likwidacji wydz. zaprowjantowania miasta i kom. rozdziału chleba i mąki. utrzymanie bowiem personeli wymienionych wydziałów wymagałoby poważnego obrotu miesięcznego sięgającego sumy stu kilkudziesięciu milionów marek. Likwidacja odbywać się będzie stopniowo i w końcu sierpnia ma być ukończona.

Zgodnie z projektem magistratu magazyny, składy, sklepy i place wraz z niezbędnym personelem mają być przekazane powstającej spółce handlowej z udziałem kooperatyw, instytucji przem. handlowych i miasta. Tym sposobem znaczna część personelu fachowego może być z pożytkiem zatrudniona w no-

wej instytucji. Dla aprowidowania wydziału zdrow. publ. i kom. tanich kuchen zachowana będzie jedna ze składnic wraz z personelem w ilości kilkunastu osób.

Tworzącą się spółką zainteresowały się sfery finansowe krajowe jak i zagraniczne. W bieżącym tygodniu bank belgijski zgłosił swój udział w wysokości 75 milionów marek.

Do pertraktacji z zainteresowanymi instytucjami wyłonił magistrat komisję, w skład której wchodzi p. p. wiceprezydent dr. Stupnicki, naczelnik wydz. fin. rach. Pilczer, mec. Zelazowski, oraz ławnicy Kaffanke i Wajs. Komisji tej powierzono również opracowanie statutu spółki, poczem wydz. zaptowjantowania zwołał walne zebranie przedstawicieli kooperatyw miejskich, celem zatwierdzenia statutu i zgłoszenia akcesu do spółki, oraz dla wybrania jednolitej komisji mającej reprezentować kooperatywy na zebraniu organizacyjnym.

— **Pomiary w Łęczycy i Strykowie.** Na zasadzie umowy z magistratami miast Łęczycy i Strykowa magistrat m. Łodzi podjął się dokonania pomiarów w tych miastach, prace nad ich skutecznieniem powierzone zostały p. inż. Walickiemu.

— **Z Urzędu Stanu Cywilnego.** Wobec ogromnego napływu zgłoszeń ze strony osób nie należących do żadnego uprawnionego przez władze kościoła o sporządzanie aktów urodzenia dzieci w rejestrze bezwyznaniowców, przewodniczący urzędu st. cyw. prezydent Rzewski powtórnie zwrócił się do ministerstwa sprawiedliwości z wnioskiem o zaprowadzenie do czasu skodyfikowania praw dla wszystkich ziem polskich prowizorycznego rejestru ślubów, urodzeń i zgonów dla tej kategorii obywateli, którzy bądź wystąpili z gminy wyznaniowej, bądź też zawarli związek małżeński w byłych zaborach pruskim i austriackim przed władzą cywilną, a nie duchowną.

Nadmienić należy, że obecnie na różnych ziemiach polskich obowiązuje pięć różnych systemów prawnych, a mianowicie: kodeks Napoleona, prawo rosyjskie, kodeksy niemiecki, austriacki i węgierski.

W memorjale wskazuje się na okoliczność, że petentom grozi za niemeldowaniem zmian zachodzących w ich stanie cywilnym kara przewidziana w art. 424 Kod. Kar., wobec czego Urząd nie może przez odmowę sporządzania aktów nakłaniać strony lub zmuszać do gwałcenia prawa.

— **Stan sanitarny m. Łodzi w I kwartale roku 1921.** Porównanie wykazu zachorowań na choroby zakaźne w minionym kwartale b. r. z takim, że wykazem za ostatni kwartał 1920 roku pozwala wnioskować o dość znacznej poprawie stanu zdrowotnego m. Łodzi.

Najbardziej przekonywającą pod tym względem jest liczba zachorowań na tyfus brzuszny: w miesiącach styczniu, lutym i marcu b. r. przypadków duru brzuszego notowanych w dziale sanitarnym W. Z. P. było 87 (procent śmiertelności 14, 9 proc.), podczas gdy miesiące: październik, listopad i grudzień 1920 r. wykazują liczbę zachorowań 372 (procent śmiertelności 25,8 proc.)

Nieco mniejszy spadek wykazuje liczba zachorowań na błonicę: w ostatnim kwartale 1920 r. notowanych w W. Z. P. było przypadków 45 (procent śmiertelności 34,6 proc.)

Epidemia duru plamistego; jak to już stwierdziliśmy wielokrotnie, wskutek fatalnych warunków ekonomicznych i anti-hygienicznego skurpienia ubogiej ludności w ciasnych, brudnych i mało przewietrzanych mieszkaniach, nie daje się wytepić doszczętnie i z roku na rok zabiera z pośród ludności miasta dość ofiar. Wydział Zdrowotności Publicznej notuje w I kwartale b. r. 171 zachorowań (pr. śmiertelności 11,11 proc.), podczas gdy w IV kwartale r. m. — 53, z takim to samym procentem śmiertelności, czyli, że liczba zachor.

rowań powiększyła się więcej niż trzykrotnie. Szereg chorób zakaźnych występujących zwykle na wiosnę zainicjowała odra, o przebiegu dość łagodnym. Zachorowań było 103, (pr. śmiertelności 2,9 proc.).

Wreszcie, jako już sensację w opecie przymusowego szczepienia ospy w Państwie Polskim, zaznaczyć należy, 4 przypadki ospy naturalnej, wszystkie z wynikiem śmiertelnym, zawleczone do nas z zewnątrz (ze Wschodu).

Sprawozdanie niniejsze nie uwypukla całokształtu zachorowań na choroby zakaźne wobec istotnych braków co do statystyki sepsy patologowej: liczby notowane przez dział sanitarny W. Z. P., jak to już zaznaczono niejednokrotnie są dalekie od rzeczywistych. Byłoby pożądanę, aby panowie lekarze u świadectwach zgonu, szczególnie u kobiet młodych, nie zadawali sobie, jak to się spotrzega nieraz, dżagnozą peritonitis, ale w przypadkach wzbudzających podejrzenie dodawali sepsica post partum, post abortum.

Gruźlica, jak zwykle, zbiera żniwo obfite: liczba skonów dochodzi do 292.

Różne.

Zniżka cen.

Rozstrzygnięcie fundamentalnych zagadnień państwowych, jak uchwalenie konstytucji i ukończenie rokowań pokojowych nie mogą pozostać bez wpływu na unormowanie stosunków wewnętrznych, między innymi w dziedzinie handlu.

Potworne stosunki paskarskie muszą ustąpić miejsca normalnym obrotom. Na przyspieszenie jednak niżki cen mogą wpłynąć przede wszystkim sami spożywcy i to o wiele łatwiej, niż się przypuszcza.

Wskazówka jest prosta: nie kupować nic poza rzeczami niezbędnymi i to w ilościach istotnie koniecznych. Czynienie jakichkolwiek zapasów jest już najzupełniej zbyteczne. Wiosna nastąpiła, wrą prace w polu i ze spokojem można oczekiwać

okresu nowych zbiorów. Zapasy są duże. Swojscy producenci - paskarze przechowują duże zapasy zboża, ale zawiodą ich nadzieje na wznowienie wojny z wiosną i na podwyżkę cen. Już teraz mamy stosunki takie, iż ci swojscy paskarze (np. w okolicach Otwocka, Garwolina) żądają za pud mąki do 4.000 mk., gdy pud doskonałej mąki amerykańskiej można mieć, mimo niskiego stanu waluty naszej za 1.200 mk. w Warszawie, a nawet niżej. Ponieważ można się spodziewać, iż po plebiscycie kurs marki polskiej będzie się poprawiał, prze o mąkę amerykańską można będzie mieć stopniowo coraz taniej.

Zapasy w Gdańsku mąki, ryżu, tłuszczów, kasz i. t. d. są tak obfite, iż o brakach nie może być w Polsce mowy.

Należy również wstrzymać się od nabywania tkanin, odzieży i obuwia. Ceny u nas wskutek propagowania samobójczego hasła. „żądać coraz więcej, robić coraz mniej” doszły do rozmiarów iście operetkowych, nie usprawiedliwionych ani potrzebami rzemieślnika, ani umiejętnością, ani nakładem pracy. I to się jednak unormuje.

W kwietniu i maju nadejdą z Ameryki wielkie partje gotowej odzieży i obuwia, a ceny ich będą niższe, niż w Warszawie kosztuje sama-robotyczna. Nie zapominajmy, że Ameryka pracowała i pracuje, ma więc nadmiar wszelkich towarów, którymi zaopatruje w olbrzymich ilościach Europę i Azję, bo sama Europa nie zdołałaby zużyć tych wielkich transportów.

Niechaj więc najszerzej — masy zrozumieją położenie obecne, wstrzymają się czasowo od zakupów i zastosują rozumną oszczędność pod każdym względem: w pożyciu wódki czy piwa, kawy czy mięsa, w nabywaniu bielizny czy odzieży.

Im powszechniej będzie ta zasada stosowana, tem rychlej i silniej nastąpi obniżka cen, jak to wreszcie było we wszystkich krajach po podpisaniu pokoju.

OGŁOSZENIE.

Karta chlebowa 132-go okresu uprawnia do nabycia:

400 gram. cukru żółtego	na podstawie odcinka № 1
1 funta pieczywa pszennego razowego	5
1 „ „ „ „ „ „	8

W miarę nadchodzenia świeżych transportów zboża lub cukru do Łodzi wartość pozostałych odcinków karty 132 okresu będzie podawana do publicznej wiadomości.

Nowych kart Komitet Rozdziału Chleba i Mąki z powodu likwidacji **już wydawać nie będzie**; wobec czego zwraca się uwagę wszystkim posiadaczom karty 132 okresu, aby tych kart nie niszczone, gdyż z powodu zagubienia, spalenia, skradzenia, zniszczenia i t. d. powtórnie nikt kart więcej nie otrzyma i żadne reklamacje w tych wypadkach nie odniosą skutku.

Określi wydawnictwa kart będą czynne wyłącznie dla osób świezo przybytych do Łodzi, którym wydawane będą karty 132 okresu.

M A G I S T R A T
Komitet Rozdziału Chleba i Mąki.

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 25 maja 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul. Nowo-Targowa 4, szafa, lustro, Cegielniana 26, stół, Cegielniana 47, 2 kapy pluszowe, Ogrodowa 1, 1 sztuka towaru, Pomorska 21, stół, Młynarska 14, 2 kapy, Konstantynowska 11, stół, Północna 9, stół, Północna 7, krzesło, Północna 5, stół, Północna 10, krzesło, Zawadzka 15, lustro, 2 szafy, Ogrodowa 3, 12 szufledek, Dzielna 32, biurko, Dzielna 7, 2 krzesła, Dzielna 19, popielniczka, Dzielna 47, zegar, Zawadzka 15, biurko, Zawadzka 1, 2 figury, Średnia 17, zegar, Łagiewnicka 62, kapa, Kiełbaczka 19 kapa, Fajfra 24, 2 kapy, obrus, Pomorska 47, krzesło, Aleksandrowska 134, krzesło, Nowomiejska 15, 1 obrus, Borysza 26, marzyna do szycia, kotłora pluszowa, Krótka-Sikawska 3, 5, waga, kapa, Prywatna przy Nowaka 5, stół, Dworska 47, 2 kapy, Brzezińska 82, kapy, N. Marysińska 17, szafa, Smugowa 28, obrus, Potudniowa 29, samowar, Dzielna 22, fotel, Cegielniana 59, szafa, Zgierska 9, zegar, stół, Nowomiejska 7, zegar, Marysińska 15, fotel, Kiełbaczka 28, obrus, Kilińskiego 83, kredens.

Dnia 27 maja 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul. Zawadzka 36, lustro, Wiznera 12, stół, Pabjanicka 14, kredens, szafy, kapy, Piotrkowska 116, balon do wody sodowej, Radwańska 6, lustro, Lipowa 56, biurko, obraz, Pańska 12, pułka do książek, Piotrkowska 271, stół, samowar, kredens, Piotrkowska 182, biurko, Dębowa 20, zegar, Kilińskiego 78, biurko, szafa, 2 krzesła, Al. 1 Maja 21, zegar, Karoła 3, kredens, stół, Rokicińska 33, zegar, Przejazd 39, szafa, Kilińskiego 70, zegar, Kilińskiego 55, krzesło, Rzgowska 106, serwantka, Piotrkowska 163, plusz, Piotrkowska 271, firanki białe, Radwańska 51, biurko, Karoła 22, kredens, Gdańska 152, waga, Karoła 1, zegar, Radwańska 50, komoda, Juljusza 5, biurko, Juljusza 10, obrus, Gdańska 31, samowar, Andrzeja 38, obrus, Piotrkowska 93, biurko, Sokoła 4, szafa, lustro, stoliczek, Senatorska 15, krzesło, Wierzbowa 18, dwa biurka, Dzielna 47, szafa, Krótka 12, szafa, Krótka 9, zegar, Krótka 10, zegar, Leśna 7, krzesło.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Łódź, dnia 21 maja 1921 r

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi. ul. Zawadzka № 7.